

ความสอดคล้องระหว่างความคิดเห็นของตัวแสดงที่เกี่ยวข้องต่อการก่อตัวของนโยบาย การแก้ไขปัญหาความยากจน ในจังหวัดกาฬสินธุ์

อาริยา ป้องศิริ

สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ 46000

จิริยา อินทนิล

สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ 46000

พิมพ์ลิขิต แก้วหานาม

สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ 46000

กตัญญู แก้วหานาม

สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ 46000

ติดต่อผู้เขียนบทความที่ อาริยา ป้องศิริ สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ 46000

E-mail: ariya.po@ksu.ac.th

วันที่รับบทความ: 2 พฤศจิกายน 2560 วันที่แก้ไขบทความ: 21 พฤษภาคม 2563 วันที่ตอบรับบทความ: 1 มิถุนายน 2563

บทคัดย่อ

วัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความคิดเห็นของตัวแสดงที่เกี่ยวข้องต่อการก่อตัวนโยบายการแก้ไขปัญหาความยากจน ในจังหวัดกาฬสินธุ์ **วิธีการวิจัย** การวิจัยเชิงสำรวจจากตัวอย่างจำนวน 408 คน และการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง จากผู้ให้ข้อมูลหลักจำนวน 15 คน **ผลการวิจัย** ตัวแสดงที่เกี่ยวข้องเห็นด้วยกับนโยบายการแก้ไขปัญหาความยากจน ในจังหวัดกาฬสินธุ์ ในภาพรวม ร้อยละ 76.8 โดยกลุ่มที่อยู่ภายในรัฐบาลเห็นด้วย ร้อยละ 77.9 รองลงมาคือ กลุ่มหน่วยงานระดับพื้นที่ หรือระดับจังหวัด ร้อยละ 77.6 และกลุ่มที่อยู่ภายนอกรัฐบาล ร้อยละ 74.6 ตามลำดับ **นัยทางด้านทฤษฎี/นโยบาย** การกำหนดนโยบายการดูแลปัญหาความยากจนมีความเหมาะสมในทัศนะตัวแสดงที่เกี่ยวข้อง

คำสำคัญ: การก่อตัวของนโยบาย ความยากจน

The consistency among the opinions of actors in the formulation of poverty alleviation policy in Kalasin province

Ariya Pongsiri

Department of Public Administration, Faculty of Liberal Arts, Kalasin University, Kalasin Province 46000

Jariya Intanin

Department of Public Administration, Faculty of Liberal Arts, Kalasin University, Kalasin Province 46000

Phimlikid Kaewhanam

Department of Public Administration, Faculty of Liberal Arts, Kalasin University, Kalasin Province 46000

Kathanyoo Kaewhanam

Department of Public Administration, Faculty of Liberal Arts, Kalasin University, Kalasin Province 46000

Correspondence concerning this article should be addressed to **Ariya Pongsiri**, Department of Public Administration, Faculty of Liberal Arts, Kalasin University, Kalasin Province 46000

E-mail: ariya.po@ksu.ac.th

Received date: November 2, 2017 Revised date: May 21, 2020 Accepted date: June 1, 2020

ABSTRACT

PURPOSES: To examine the consistency among the opinions of relevant actors in the formulation of policies to address poverty alleviation in Kalasin province. **METHODS:** The research methodology used was sample survey research of 408 individuals and semi-structured interviews of 15 key informants. **RESULTS:** It was revealed that 76.8 percent of the actors agreed with the overall poverty alleviation policy, 77.9, 77.6 and 74.6 percent in government, local organization, and non-government organization respectively. **THEORETICAL/POLICY IMPLICATIONS:** The poverty alleviation policy is appropriate in the opinions of the actors concerned.

Keywords: Policy formulation, poverty

บทนำ

ปัญหาความยากจนไม่ได้มีเฉพาะความยากจนที่เป็นตัวเงิน กล่าวคือเป็นความยากจนหลายมิติ (Multidimensional poverty index หรือ MPI) ของประเทศกำลังพัฒนา 111 ประเทศทั่วโลก (United Nations Development Programme, 2022) ซึ่งเป็นสาเหตุของความยากจนในมิติอื่น ๆ ซึ่งใช้เป็นเครื่องมือสำคัญในการประเมินระดับความยากจนของคนหรือครัวเรือนในประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งความยากจนที่ไม่ใช่ตัวเงิน (Non-monetary poverty) เป็นที่มาของการขาดทางเลือกในชีวิต (อิสระภาพในการเลือกดำเนินชีวิต) ซึ่งจะมีผลต่อความยากจนมิติการทำงานและความยากจนมิติรายได้ (มันคง, 2564)

จากรายงานความยากจนหลายมิติของประเทศไทย โดยสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2564) ได้วิเคราะห์สถานการณ์ความยากจนและความเหลื่อมล้ำของประเทศไทย 4 มิติ ได้แก่ มิติด้านการศึกษา มิติด้านการใช้ชีวิตในแบบที่ดีต่อสุขภาพ มิติด้านความเป็นอยู่ และมิติด้านความมั่นคงทางการเงิน ซึ่งทั้ง 4 มิติเป็นการสะท้อนภาพบริบทของประเทศไทยและความต้องการต่าง ๆ โดยอิงข้อมูลจากหน่วยงานรัฐบาลที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งหน่วยงานวิชาการและองค์กรพัฒนาเอกชนต่าง ๆ ผลการศึกษาพบว่าภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีปัญหาความยากจนหลายมิติสูงที่สุด (0.071) โดยจังหวัดกาฬสินธุ์มีดัชนีความยากจนหลายมิติรายจังหวัดอยู่ในระดับต่ำ สัดส่วนคนจนหลายมิติรายจังหวัดอยู่ในระดับต่ำ และระดับความรุนแรงของความยากจนหลายมิติอยู่ในระดับสูง ถึงแม้ว่าจังหวัดกาฬสินธุ์จะมีโครงการ “Kalasin Happiness Model : คนกาฬสินธุ์ไม่ทิ้งใครไว้ข้างหลัง” ซึ่งเป็นนโยบายที่มีลักษณะเฉพาะในการส่งเสริมและช่วยเหลือครัวเรือนยากจน และผู้ด้อยโอกาสในพื้นที่จังหวัดกาฬสินธุ์ เพื่อยกระดับ

คุณภาพชีวิตตามหลักการชุมชนช่วยชุมชน (สำนักงานจังหวัดกาฬสินธุ์, 2564) โดยมีฐานข้อมูลครัวเรือนยากจนในการบริหารจัดการ (ระบบ KHM V.2) ซึ่งพัฒนาระบบข้อมูลร่วมกันระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ ในจังหวัด โดยมีมหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์เป็นผู้พัฒนาระบบขึ้น เพื่อจำแนกความช่วยเหลือแก่ครัวเรือนในพื้นที่ได้อย่างถูกต้องและแม่นยำ จากผลการดำเนินงานข้างต้นจะพบว่า แม้ว่าจังหวัดกาฬสินธุ์ยังไม่สามารถแก้ไขปัญหาความยากจนในพื้นที่ให้หมดไป แต่่นโยบายดังกล่าวช่วยลดปัญหาความต้องการพื้นฐานที่ชุมชนสามารถดูแลกันเองได้ ซึ่งเป็นการลดปัญหาอื่น ๆ ที่จะตามมา

ดังนั้นในการแก้ไขปัญหาความยากจนที่จะสามารถเกิดแนวทางที่ชัดเจนได้ คือ การกำหนดนโยบายที่สอดคล้องกับบริบทของสาเหตุปัญหา ซึ่งที่ผ่านมาจะพบว่าภาครัฐมักมีการกำหนดนโยบายที่ไม่เฉพาะเจาะจงตามกลุ่มเป้าหมาย เป็นผลให้ไม่สามารถแก้ไขปัญหาได้ ครัวเรือนยากจนไม่สามารถแก้ไขปัญหาคือซบซ้อน จากเหตุผลข้างต้นจึงมีความจำเป็นต้องใช้กลไกภาครัฐทั้งส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค ส่วนท้องถิ่น และภาคส่วนที่เกี่ยวข้องในการเข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหา เพื่อเป็นการลดช่องว่างของนโยบาย และเกิดแนวทางในการปฏิบัติงานร่วมกัน ดังนั้นคณะผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาประเด็นที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มผู้มีส่วนร่วม (Active Participants) ซึ่งเป็นตัวแสดงที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดนโยบายที่จะเป็นปัจจัยสำคัญในการกำหนดและการยอมรับนโยบายให้สามารถกำหนดนโยบายที่มีความสอดคล้องกับประเด็นปัญหาของพื้นที่ และได้แนวทางที่มีความเหมาะสมสำหรับการกำหนดผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการร่วมกำหนดนโยบายในพื้นที่อื่น ๆ ต่อไป

แนวความคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

เครือข่ายนโยบายเป็นแนวความคิดหนึ่งในการอธิบายกลุ่มความสัมพันธ์ระหว่างรัฐ และกลุ่มผู้กระทำการ หรือกลุ่มผลประโยชน์ต่าง ๆ ที่อยู่ในส่วนของการกำหนดนโยบาย ทั้งกลุ่มที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ กลุ่มเหล่านี้จะมีการแลกเปลี่ยนผลประโยชน์กัน ในขั้นตอนการกำหนดนโยบายสาธารณะ และขั้นตอนของการนำนโยบายไปปฏิบัติ (Rhodes, 2007) ซึ่งล้วนแล้วแต่มีการครอบครองทรัพยากร มีเป้าหมาย และมีความต้องการที่แตกต่างกัน ส่งผลให้เกิดความสัมพันธ์กันด้วยการแลกเปลี่ยนทรัพยากร เกิดเป็นผลลัพธ์ทางนโยบาย ที่มาจากตัวแสดงทางนโยบายตีความ และแสดงพฤติกรรมความสัมพันธ์กับผู้อื่นภายใต้โครงสร้างเครือข่าย และบริบทต่าง ๆ (Marsh & Smith, 2000) โดยทั่วไปแล้ว มีปัจจัย 2 ประการที่มีผลกระทบต่อการก่อตัวของปัญหาหรือการจัดระเบียบวาระของนโยบาย (Agenda Setting) และการระบุทางเลือกต่าง ๆ (The specification of alternatives) (ชะมารัมย์, 2559) ประกอบด้วย

1. ผู้มีส่วนร่วมที่กระตือรือร้น (Active Participants) ประกอบด้วย 2 กลุ่มคือ

1) กลุ่มที่อยู่ภายในรัฐบาล ได้แก่ รัฐบาล ซึ่งเป็นตัวแทนของประชาชน โดยดำเนินการผ่านการใช้อำนาจตามกฎหมาย และข้าราชการ ซึ่งเป็นผู้ที่มีแนวโน้มให้ความสนใจต่อการระบุทางเลือกและการนำเอาทางเลือกที่กำหนดไว้ไปปฏิบัติมากกว่าการจัดระเบียบวาระ โดยดำเนินการผ่านการใช้ทรัพยากรที่เป็นความเชี่ยวชาญ รวมถึงความสัมพันธ์กับกลุ่มผลประโยชน์ต่าง ๆ

2) กลุ่มที่อยู่ภายนอกรัฐบาล ได้แก่ สื่อมวลชน ซึ่งเป็นกลุ่มที่จะส่งผลต่อความเห็นสาธารณะซึ่งจะไปก่อตัวเป็นวาระมากกว่าทางเลือกกลุ่มผลประโยชน์เป็นกลุ่มที่ยึดติดกับทางเลือกและผลประโยชน์ของกลุ่มตัวเอง พรรคการเมืองเป็นกลุ่มผลจากการเลือกตั้งอาจตีความได้ว่าเป็นการมอบอำนาจบางเรื่องหรือทิศทางของนโยบาย และกลุ่มสาธารณะอื่น ๆ ที่มีความเกี่ยวข้องประเด็นวาระหรือทางเลือกต่าง ๆ

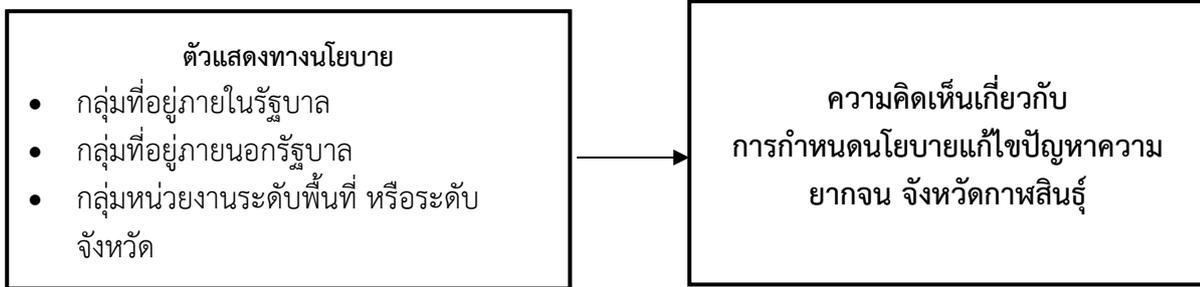
2. กระบวนการก่อตัวของปัญหาหรือการจัดระเบียบวาระและการระบุทางเลือกต่าง ๆ (Processes of Agenda Setting and Alternative Specification) กล่าวได้ว่า Kingdon and Stanok (1984) ได้ใช้พื้นฐานแนวความคิด ที่เรียกว่าตัวแบบการตัดสินใจแบบถังขยะ (Garbage Can Model) เป็นแนวทางการตัดสินใจในกระบวนการนโยบายสาธารณะที่ให้ความสนใจต่อการตัดสินใจที่เกิดขึ้นเมื่อสถานการณ์ หรือเทคโนโลยีไม่ชัดเจน หรือเมื่อผู้ที่มีบทบาทสำคัญไม่ได้อยู่ในกระบวนการตัดสินใจตลอดเวลา ซึ่งเป็นการตัดสินใจในภาวะสับสน ในทางเลือกขององค์การเพื่อทำความเข้าใจต่อการก่อตัวของปัญหาหรือการจัดระเบียบวาระและการระบุทางเลือกต่าง ๆ

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาความคิดเห็นของตัวแสดงที่เกี่ยวข้องต่อการก่อตัวของนโยบายแก้ไขปัญหาความยากจน ในตัวแบบความสุขจังหวัดกาฬสินธุ์ (Kalasin Happiness Model) (Kalasin Provincial Office, 2564)

กรอบการวิเคราะห์ (Analytical framework)

ภาพที่ 1 กรอบการวิเคราะห์ในการวิจัย

วิธีการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้คณะผู้วิจัยได้ออกแบบดำเนินการใช้การวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Method) ทั้งเชิงปริมาณ (Quantitative) เป็นการสำรวจ (Survey Research) ระดับความคิดเห็นของตัวแสดงที่เกี่ยวข้องต่อการก่อตัวนโยบายการแก้ไขปัญหาความยากจน โครงการตัวแบบความสุขของกาฬสินธุ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ร่วมกับการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative research) เพื่อค้นหาความคิดเห็นเพิ่มเติมของตัวแสดงต่อการกำหนดนโยบายแก้ไขปัญหาความยากจน จังหวัดกาฬสินธุ์ ของภาคส่วนต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องอีกทั้งเป็นการสืบค้นข้อมูลอธิบายร่วมกับข้อมูลเชิงปริมาณ เพื่อสามารถตอบวัตถุประสงค์ได้อย่างครบถ้วนและสมบูรณ์โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ประชากรและตัวอย่าง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้ (Unit of Analysis) คือ

ระดับปัจเจกบุคคล ประกอบด้วย

1) คณะกรรมการอำนวยการโครงการ Kalasin Happiness Model

2) คณะอนุกรรมการด้านยกระดับคุณภาพชีวิตคนจนขั้นพื้นฐาน (ศูนย์ปฏิบัติการ)

3) คณะกรรมการทำงานด้านออกแบบระบบเทคโนโลยีสารสนเทศการแก้ไขปัญหาความยากจนในครัวเรือน จังหวัดกาฬสินธุ์

4) คณะกรรมการการขับเคลื่อนการแก้ไขปัญหาความยากจนโครงการ Kalasin Happiness Model

5) คณะกรรมการหมู่บ้านแก้ไขปัญหาความยากจน

6) คณะกรรมการด้านแก้ไขปัญหาความยากจน

7) ประชาชนที่เกี่ยวข้องกับการแก้ไขปัญหาความยากจน โดยเป็นประชาชนที่อาศัยอยู่ในชุมชนและมีส่วนในการช่วยเหลือครัวเรือนยากจน

กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้มาจาก 8 อำเภอ จำนวน 408 คน ซึ่งคณะผู้วิจัยใช้การเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) คณะผู้วิจัยใช้เหตุผลในการเลือกที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย กล่าวคือ เป็นอำเภอที่มีความถี่ของการใช้ระบบ KHM V.2 เพื่อเป็นข้อมูลในการแก้ไขปัญหาความยากจนในระดับต้นจากอำเภอทั้งหมดในจังหวัดกาฬสินธุ์ ร่วมกับการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพจากเวทีการประชุมคณะกรรมการชุดต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการแก้ไขปัญหาความยากจน จำนวน 15 คน

เครื่องมือวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ ประกอบด้วย แบบสอบถาม และ แบบสัมภาษณ์ โดยมีขั้นตอนการพัฒนาและ ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือมีดังนี้

1) การวิจัยเชิงปริมาณ (Qualitative Research) ใช้แบบสอบถาม (Questionnaires) เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยแบ่งส่วน ประเมินค่า (Rating Scale) 5 ระดับของลิเคิร์ต (Likert, 1932) ซึ่งออกแบบคำถามเกี่ยวข้องกับ 3 ตัวแสดงที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการกำหนดนโยบาย ประกอบด้วย กลุ่มที่อยู่ภายในรัฐบาล กลุ่มที่อยู่ภายนอกรัฐบาล และกลุ่มหน่วยงานระดับพื้นที่ หรือระดับจังหวัด ซึ่งมีความสอดคล้องกับ วัตถุประสงค์การวิจัย มีผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่าน ในการตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถาม จากการ ทดสอบความเชื่อมั่นของแบบสอบถามได้ค่าความ เชื่อมั่นเท่ากับ 0.91

2) แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง (Semi-structured Interview) ใช้การสัมภาษณ์เชิงลึกกับ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key informants) เพื่อค้นหา ประเด็นที่เกี่ยวข้องในการตอบวัตถุประสงค์ ซึ่งเป็น คำถามปลายเปิด ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) โดยพรรณนา (Descriptive) ตามสภาพ ข้อมูลจากการตีความตามวัตถุประสงค์การวิจัย และ การตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล (Data validity) คณะผู้วิจัยใช้กระบวนการตรวจสอบแบบ สามเส้า (Triangulation)

ตารางที่ 1 ระดับความคิดเห็นของตัวแสดงที่เกี่ยวข้องต่อการก่อตัวนโยบายความยากจนในภาพรวม

ตัวแสดงที่เกี่ยวข้องกับนโยบาย	ความคิดเห็นต่อการก่อตัวนโยบาย		แปลผล	ร้อยละ
	Mean	S.D.		
กลุ่มที่อยู่ภายในรัฐบาล	3.89	0.74	เห็นด้วย	77.9
กลุ่มที่อยู่ภายนอกรัฐบาล	3.73	0.80	เห็นด้วย	74.6
กลุ่มหน่วยงานระดับพื้นที่ หรือระดับจังหวัด	3.88	0.71	เห็นด้วย	77.6
(n = 408)	3.84	0.68	เห็นด้วย	76.8

วิธีการเก็บข้อมูล

สำหรับการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative) เป็นการสำรวจ (Survey Research) ระดับความคิดเห็นของตัวแสดงที่เกี่ยวข้องต่อการก่อตัวนโยบายการแก้ไขปัญหาคความยากจน จังหวัดกาฬสินธุ์

ส่วนการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative) คณะผู้วิจัยใช้แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง โดยมีการออกแบบโครงสร้างของข้อคำถามที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย จากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) โดยการชี้แจงวัตถุประสงค์การวิจัย และขอบเขตการวิจัยเพื่อการศึกษาวิจัยทางวิชาการเท่านั้น

ผลการวิจัย

กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 408 คน ส่วนใหญ่ เป็นเพศชาย จำนวน 208 คน คิดเป็นร้อยละ 51.0 และเพศหญิง จำนวน 200 คน คิดเป็นร้อยละ 49.0 มีอายุระหว่าง 41-54 ปี จำนวน 116 คน คิดเป็น ร้อยละ 28.4 รองลงมา อายุระหว่าง 51-60 ปี จำนวน 106 คน คิดเป็นร้อยละ 26.0 อายุระหว่าง 31-40 ปี จำนวน 98 คน คิดเป็นร้อยละ 24.0 อายุ ระหว่าง 21-30 ปี จำนวน 80 คน คิดเป็นร้อยละ 19.6 อายุมากกว่า 61 ปีขึ้นไป จำนวน 6 คน คิด เป็นร้อยละ 1.5 และอายุต่ำกว่า 20 ปี จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 0.5

จากตารางที่ 1 แสดงให้เห็นว่า ระดับความคิดเห็นของตัวแสดงที่เกี่ยวข้องต่อการก่อตัวนโยบายการแก้ไขปัญหาความยากจน ในภาพรวม อยู่ในระดับเห็นด้วย ร้อยละ 76.8 โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ กลุ่มที่อยู่ภายในรัฐบาลเห็นด้วย ร้อย

ละ 77.9 รองลงมาคือ กลุ่มหน่วยงานระดับพื้นที่หรือระดับจังหวัด ร้อยละ 77.6 และกลุ่มที่อยู่ภายนอกรัฐบาล ร้อยละ 74.6 ตามลำดับ

ตารางที่ 2 ระดับความคิดเห็นของตัวแสดงที่เกี่ยวข้องต่อการก่อตัวนโยบายการแก้ไขปัญหาความยากจน กลุ่มที่อยู่ภายในรัฐบาล

กลุ่มที่อยู่ภายในรัฐบาล	Mean	S.D.	แปลผล	ร้อยละ	ความคิดเห็นจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ
โครงการ Kalasin Happiness Model : คนกาฬสินธุ์ไม่ทิ้งใครไว้ข้างหลัง เกิดขึ้นจากการใช้อำนาจตามกฎหมายของรัฐบาล หรือส่วนราชการในจังหวัด	3.61	1.09	เห็นด้วย	72.2	“การกำหนดนโยบายต่าง ๆ ทุกระดับ สิ่งหนึ่งที่เราต้องคำนึงถึง คือสิ่งที่หาเสียงไว้ตั้งแต่ก่อนเลือกตั้ง เพราะมันเป็นเหมือนสิ่งที่เราสัญญา กับประชาชนไว้ว่าเราจะทำ ดังนั้นเวลาที่ใครชนะเลือกตั้ง เขาก็เลือกที่จะผลักดันนโยบายเขาให้เป็นนโยบายในการทำงาน”
โครงการ Kalasin Happiness Model : คนกาฬสินธุ์ไม่ทิ้งใครไว้ข้างหลัง มุ่งเน้นให้เกิดการนำไปปฏิบัติจากการจัดระเบียบความสำคัญของปัญหา	3.98	0.86	เห็นด้วย	79.6	
โครงการ Kalasin Happiness Model : คนกาฬสินธุ์ไม่ทิ้งใครไว้ข้างหลัง มุ่งเน้นการดำเนินการผ่านการใช้ทรัพยากรตามความเชี่ยวชาญในด้านต่าง ๆ เพื่อแก้ไขปัญหาความยากจน	4.08	0.83	เห็นด้วย	81.6	“ไม่ว่าเราจะทำตามแต่นโยบายที่เราหาเสียงไว้ แต่มันยังมีนโยบายเดิมของกลุ่มการเมืองเดิมที่ได้ดำเนินการไว้ ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อประชาชน โดยเฉพาะนโยบายระดับประเทศ ที่ควรดำเนินการต่อ โดยเฉพาะนโยบายที่เกี่ยวข้องกับสิทธิขั้นพื้นฐาน เช่น ด้านสุขภาพ ด้านการศึกษา แต่ก็จะมีบ้างที่มีการปรับเปลี่ยนรูปแบบ ชื่อ หรือวิธีการในการดำเนินนโยบาย เพื่อให้มันสอดคล้องกับสิ่งที่เปลี่ยนแปลงไป”
โครงการ Kalasin Happiness Model : คนกาฬสินธุ์ไม่ทิ้งใครไว้ข้างหลัง มุ่งเน้นการสร้างความสัมพันธ์กับผู้มีส่วนได้เสียต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและภาคเอกชน	3.90	0.93	เห็นด้วย	78.0	
ภาพรวม	3.89	0.74	เห็นด้วย	77.9	

จากตารางที่ 2 ระดับความคิดเห็นของตัวแสดงที่เกี่ยวข้องต่อการก่อตัวนโยบายการแก้ไขปัญหาความยากจน กลุ่มที่อยู่ภายในรัฐบาล ซึ่งเห็นด้วย เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า โครงการ Kalasin Happiness Model : คนกาฬสินธุ์ไม่ทิ้งใครไว้ข้างหลัง มุ่งเน้นการดำเนินการผ่านการใช้ทรัพยากรตามความเชี่ยวชาญในด้านต่าง ๆ เพื่อแก้ไขปัญหา

ความยากจน ร้อยละ 81.6 รองลงมา คือ โครงการ Kalasin Happiness Model : คนกาฬสินธุ์ไม่ทิ้งใครไว้ข้างหลัง มุ่งเน้นให้เกิดการนำไปปฏิบัติจากการจัดระเบียบความสำคัญของปัญหา ร้อยละ 79.6 โครงการ Kalasin Happiness Model : คนกาฬสินธุ์ไม่ทิ้งใครไว้ข้างหลัง มุ่งเน้นการสร้างความสัมพันธ์กับผู้มีส่วนได้เสียต่าง ๆ ทั้งภาครัฐ

และภาคเอกชน ร้อยละ 78.0 และโครงการ Kalasin Happiness Model : คนภาพสินธุ์ไม่ทิ้งใครไว้ข้างหลัง เกิดขึ้นจากการใช้อำนาจตามกฎหมายของรัฐบาล หรือส่วนราชการในจังหวัด ร้อยละ 72.2 ตามลำดับ

จากบทสัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลจะเห็นได้ว่า ในการกำหนดนโยบายต่าง ๆ สิ่งหนึ่งที่เป็นประเด็นที่จะส่งเสริมให้เกิดการขับเคลื่อนสู่การกำหนดเป็นนโยบายหลักคือ นโยบายพรรคการเมืองที่หาเสียงไว้ก่อนเลือกตั้ง เนื่องจากเป็นการดำเนินการตามสิ่งที่ได้ประกาศไว้ก่อนดำเนินการเลือกตั้ง และเป็น

ส่วนหนึ่งที่ประชาชนตัดสินใจเลือกพรรคการเมืองนั้น ๆ และในการดำเนินตามนโยบายต่าง ๆ จะคำนึงถึงผลประโยชน์ต่อคนส่วนใหญ่ และเป็นผลประโยชน์ที่เกี่ยวกับสิทธิขั้นพื้นฐานที่ประชาชนพึงได้รับจากรัฐบาล โดยเฉพาะสิทธิขั้นพื้นฐานตามรัฐธรรมนูญ นอกจากนี้ยังมีนโยบายจากพรรคการเมืองอื่น ๆ ที่ไม่ใช่พรรคร่วมรัฐบาลหรือกลุ่มการเมืองเดียวกัน เป็นประเด็นหนึ่งนี้อาจถูกหยิบยกมาสำหรับการกำหนดเป็นนโยบายสำหรับการปฏิบัติงาน หากมีความสอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาประเทศหรือพื้นที่

ตารางที่ 3 ระดับความคิดเห็นของตัวแสดงที่เกี่ยวข้องต่อการก่อตัวนโยบายการแก้ไขปัญหาความยากจน กลุ่มที่อยู่ภายนอกรัฐบาล

กลุ่มที่อยู่ภายนอกรัฐบาล	Mean	S.D.	แปลผล	ร้อยละ	ความคิดเห็นจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ
โครงการ Kalasin Happiness Model : คนภาพสินธุ์ไม่ทิ้งใครไว้ข้างหลัง มีสื่อมวลชนที่นำเสนอประเด็นเรื่องความยากจนต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องของจังหวัด จนทำให้ต้องบรรจุวาระดังกล่าวเข้าสู่วาระการพัฒนาจังหวัด	3.90	0.93	เห็นด้วย	78.0	“ ปัญหา และ ความ ต้องการ ของ ผู้รับบริการ หรือพื้นที่ เป็นประเด็นสำคัญอย่างยิ่งที่กลุ่มรัฐบาลจะต้องนำมา กำหนดเป็นประเด็นสาธารณะ เนื่องจากหลายประเด็นมันเป็นความเลื่อมล้ำที่เกิดขึ้น ดังนั้นหน้าที่ของรัฐบาลต้องลดความเลื่อมล้ำเหล่านี้ ด้วยการทำให้เป็นนโยบาย เพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้มีแนวทางในการดำเนินการร่วมกัน ซึ่งมันจะส่งผลต่อภาพลักษณ์โดยตรงกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ที่แสดงให้เห็นถึงความสำเร็จที่เกิดขึ้นจากการทำงาน”
โครงการ Kalasin Happiness Model : คนภาพสินธุ์ไม่ทิ้งใครไว้ข้างหลัง เป็นนโยบายที่มีผลประโยชน์ด้านต่าง ๆ ต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องของจังหวัด	3.74	0.93	เห็นด้วย	74.8	
โครงการ Kalasin Happiness Model : คนภาพสินธุ์ไม่ทิ้งใครไว้ข้างหลัง เกิดจากความต้องการของพรรคการเมืองที่กำหนดให้ต้องดำเนินการเรื่องดังกล่าว ภายใต้การแนะนำจากข้าราชการประจำในพื้นที่	3.75	0.97	เห็นด้วย	75.0	“ นโยบายบางอย่างมันต้องมีการปรับเปลี่ยนเพื่อให้สอดคล้องต่อสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไป เพราะบางอย่างมันล้าสมัยใช้ไม่ได้จริง อย่างเรื่องการแก้ไขปัญหาความยากจน จะเอาแต่ไก่ แต่เบ็ดมาให้ มันก็ไม่ได้ตลอดมันใช้อย่างอื่นควบคู่กันไปด้วย เพื่อให้เขามีความมั่นคงทางด้านอื่น ๆ ด้วย”
ภาพรวม	3.73	0.80	เห็นด้วย	74.6	

จากตารางที่ 3 ระดับความคิดเห็นของตัวแสดงที่เกี่ยวข้องต่อการก่อตัวนโยบายการแก้ไขปัญหาความยากจน (Kalasin Happiness Model) จังหวัดกาฬสินธุ์ กลุ่มที่อยู่ภายนอกรัฐบาล ซึ่งเห็นด้วยเมื่อพิจารณารายชื่อ พบว่า โครงการ Kalasin Happiness Model : คนกาฬสินธุ์ไม่ทิ้งใครไว้ข้างหลัง มีสื่อมวลชนที่นำเสนอประเด็นเรื่องความยากจนต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องของจังหวัด จนทำให้ต้องบรรจุวาระดังกล่าวเข้าสู่วาระการพัฒนาจังหวัด ร้อยละ 78.0 รองลงมาคือ โครงการ Kalasin Happiness Model : คนกาฬสินธุ์ไม่ทิ้งใครไว้ข้างหลัง เกิดจากความต้องการของพรรคการเมืองที่กำหนดให้ต้องดำเนินการเรื่องดังกล่าว ภายใต้การแนะนำจากข้าราชการประจำในพื้นที่ ร้อยละ 75.0 และโครงการ Kalasin Happiness Model : คนกาฬสินธุ์ไม่ทิ้งใครไว้ข้างหลัง เป็นนโยบายที่มีผลประโยชน์ด้านต่าง ๆ ต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องของจังหวัด ร้อยละ 74.8 ตามลำดับ

ประเด็นอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดนโยบาย (Policy Formulation) กลุ่มที่อยู่ภายนอกรัฐบาล ซึ่งนอกจากเป็นกลุ่มที่อยู่ในรัฐบาลแล้ว ยังมีกลุ่มที่อยู่นอกกลุ่มรัฐบาลได้เสนอประเด็น

เกี่ยวข้องกับการกำหนดนโยบาย ที่กล่าวถึง การกำหนดนโยบายต่าง ๆ โดยเฉพาะนโยบายระดับพื้นที่ ต้องคำนึงถึงปัญหาและความต้องการของผู้รับบริการในพื้นที่เป็นสำคัญ โดยเฉพาะประเด็นเรื่องความเหลื่อมล้ำที่มีหลายมิติ เช่น มิติด้านการศึกษา มิติด้านเศรษฐกิจ ที่ส่งผลต่อความเหลื่อมล้ำในทุก ๆ ด้าน ดังนั้นกลุ่มที่อยู่นอกกลุ่มรัฐบาลจะมีการผลักดันประเด็นเหล่านี้เข้าสู่แผนการพัฒนาในระดับที่เกี่ยวข้อง ทั้งระดับชาติและระดับพื้นที่

ดังนั้นจะเห็นได้ว่าการกำหนดนโยบายเป็นสิ่งสำคัญที่ช่วยให้เกิดการแก้ไขปัญหาในระดับพื้นที่ได้อย่างชัดเจน รวมถึงเกิดเป็นภาพลักษณ์ความสำเร็จที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติงานที่แท้จริง แต่ในบางครั้งการผลักดันจากนโยบายจากกลุ่มที่อยู่ภายนอกรัฐบาล ยังดำเนินการขึ้นเนื่องจากการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ เช่น เศรษฐกิจ สังคม การเมือง เทคโนโลยี ที่ทำให้ต้องมีการปรับรูปแบบหรือแนวทางการดำเนินงานที่เปลี่ยนแปลงไป มีการปรับเปลี่ยนตามบริบทของสิ่งต่าง ๆ ที่จะช่วยให้แนวทางเหล่านั้นเกิดการใช้ประโยชน์ในการพัฒนาอย่างแท้จริง อีกทั้งยังสามารถใช้ได้จริงในสภาพแวดล้อมนั้น ๆ

ตารางที่ 4 ระดับความคิดเห็นของตัวแสดงที่เกี่ยวข้องต่อการก่อตัวนโยบายการแก้ไขปัญหาความยากจน จังหวัดกาฬสินธุ์ กลุ่มหน่วยงานระดับพื้นที่ หรือระดับจังหวัด

กลุ่มหน่วยงานระดับพื้นที่หรือระดับจังหวัด	Mean	S.D.	แปลผล	ร้อยละ	ความคิดเห็นจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ
การแก้ไขปัญหาความยากจนเป็นความต้องการแก้ไขปัญหาในระดับพื้นที่ หรือระดับจังหวัด	3.71	1.08	เห็นด้วย	73.2	“ในการกำหนดนโยบายที่ถูกจริง ควรใช้ข้อมูลจากพื้นที่ เนื่องจากเขาใกล้ชิดกับปัญหา เขาจะรู้ว่าพื้นที่เขาควรทำอะไร แก้ปัญหาอย่างไร และหน่วยงานในพื้นที่จะเป็นส่วนงานที่ตอบสนองความต้องการที่ถูกจุดของพื้นที่ สามารถจัดการตนเองได้ภายในงบประมาณ และข้อจำกัดที่มี ซึ่งนโยบายบางอย่างก็ไม่สามารถใช้ได้จริงในพื้นที่ อย่างเช่น โคนง นา มันไม่สามารถขุดตามแบบได้ในพื้นที่บ้านเรา มันต้องปรับให้เหมาะสมกับสภาพพื้นที่”
เจ้าหน้าที่ หรือประชาชนในระดับพื้นที่ มีส่วนผลักดันสำคัญให้เกิดนโยบายการแก้ไขปัญหาความยากจน	3.25	1.32	เห็นด้วย	79.6	
เจ้าหน้าที่ หรือประชาชนในระดับพื้นที่ มีส่วนร่วมในการกำหนดแนวทางการแก้ไขปัญหาความยากจนในพื้นที่	4.10	0.85	เห็นด้วย	81.6	“น้ำท่วม โควิด อะไรพวกนี้ ก็เป็นเรื่องสำคัญที่ส่งผลต่อพวกครัวเรือนยากจน เขาจะได้รับผลกระทบค่อนข้างมาก เพราะเขาจะไม่ค่อยมีแผนการสำรอง หรืออย่างโควิดเองก็ทำให้เกิดคนจนใหม่จำนวนมาก เพราะการปิดกิจการ เขาเลยต้องกลับมาบ้าน พอกลับมาก็ไม่มีอาชีพ กลายเป็นคนไม่มีรายได้ ซึ่งหน่วยงานในพื้นที่บางครั้งก็ไม่มีแนวทางที่ชัดเจนในการจัดการกับเรื่องพวกนี้”
เจ้าหน้าที่ หรือประชาชนในระดับพื้นที่ ใช้เครือข่าย (Network Structures) การปฏิบัติงาน หรือเครือข่ายทางการบริหารผลักดันประเด็นเรื่องความยากจนเป็นนโยบายของจังหวัด	4.08	0.86	เห็นด้วย	77.8	“นโยบายบางอย่างมันต้องตอบสนองภารกิจหรือตัวชี้วัดของหน่วยงานที่อยู่เหนือด้วย เนื่องจากเป็นส่วนสำคัญในการประเมินว่าเราทำภารกิจบรรลุตามเป้าหมายของกระทรวงมั้ย ซึ่งเป็นสิ่งที่สำคัญอย่างหนึ่งที่เราต้องเอามาปรับให้เหมาะสมกับพื้นที่”
ภาพรวม	3.88	0.71	เห็นด้วย	77.6	
จากตารางที่ 4 ระดับความคิดเห็นของตัวแสดงที่เกี่ยวข้องต่อการก่อตัวนโยบายการแก้ไขปัญหาความยากจนจังหวัดกาฬสินธุ์ กลุ่มหน่วยงานระดับพื้นที่ หรือระดับจังหวัด ซึ่งเห็นด้วย เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า เจ้าหน้าที่ หรือประชาชนใน					ระดับพื้นที่ มีส่วนร่วมในการกำหนดแนวทางการแก้ไขปัญหาความยากจนในพื้นที่ ร้อยละ 81.6 รองลงมา คือ เจ้าหน้าที่ หรือประชาชนในระดับพื้นที่ มีส่วนผลักดันสำคัญให้เกิดนโยบายการแก้ไขปัญหาความยากจน ร้อยละ 79.6 เจ้าหน้าที่ หรือ

ประชาชนในระดับพื้นที่ใช้เครือข่าย (Network Structures) การปฏิบัติงาน หรือเครือข่ายทางการบริหารผลักดันประเด็นเรื่องความยากจนเป็นนโยบายของจังหวัด ร้อยละ 77.8 และการแก้ไขปัญหาความยากจนเป็นความต้องการแก้ไขปัญหาในระดับพื้นที่ หรือระดับจังหวัด ร้อยละ 73.2 และตามลำดับ

กลุ่มหน่วยงานระดับพื้นที่ หรือระดับจังหวัดเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้เกิดการพัฒนานโยบายในระดับพื้นที่ที่สอดคล้องกับประเด็นของพื้นที่ เนื่องจากหน่วยงานในระดับพื้นที่จะทราบปัญหาและความต้องการของพื้นที่ที่เกิดขึ้นจริง รวมถึงทราบโอกาส และข้อจำกัดของพื้นที่

นอกจากปัญหาและความต้องการของพื้นที่แล้ว ประเด็นที่ควรคำนึงถึงการพัฒนาในระดับพื้นที่คือ ภัยธรรมชาติ ที่เป็นประเด็นที่ส่งผลกระทบต่อความเหลื่อมล้ำของคนในประเด็นอื่น ๆ อีกมากมาย เช่น น้ำท่วม แห้งแล้ง โรคระบาด ซึ่งครัวเรือนยากจนเหล่านี้จะได้รับผลกระทบโดยตรงจากภัยธรรมชาติเหล่านี้ ดังบทสัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูล ดังนั้น การกำหนดเป็นนโยบายสำหรับการจัดการปัญหาเฉพาะ

หน้าที่ไม่เคยเกิดขึ้นในพื้นที่ เพื่อลดความรุนแรงที่อาจเกิดขึ้น ส่งผลกระทบต่อผู้เกี่ยวข้องให้น้อยที่สุด นอกจากนี้ยังมีประเด็นที่เกี่ยวข้องสำหรับการกำหนดนโยบายต่าง ๆ ที่ต้องตอบสนองต่อภารกิจของหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งเมื่อหน่วยงานในระดับพื้นที่สามารถตอบสนองต่อค่าเป้าหมายความสำเร็จของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้แล้วก็ถือว่าภารกิจที่ได้รับมอบหมายประสบความสำเร็จอย่างเป็นรูปธรรม ซึ่งในแต่ละจังหวัดจะมีเป้าหมายเดียวกันจากกระทรวง แต่ก็จะมีแนวทางการปฏิบัติงานที่แตกต่างกันบ้าง ซึ่งในบางหน่วยงานก็จะมีผลการดำเนินงานมาประกวดแข่งขันกันเพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนวิธีการรวมถึงการสร้างภาพลักษณ์และความน่าเชื่อถือที่ดีให้แก่หน่วยงานด้วย

นอกจากนี้ผู้นำถือได้ว่าเป็นส่วนสำคัญอย่างยิ่งที่จะส่งผลให้การกำหนดนโยบายมีความชัดเจน เนื่องจากผู้นำจะเป็นส่วนสำคัญในการนำพาหน่วยงานให้มีนโยบายที่สอดคล้องกับภารกิจของกระทรวงในรูปแบบที่เหมาะสม

ตารางที่ 5 สรุปความคิดเห็นของตัวแสดงที่เกี่ยวข้องต่อการก่อตัวนโยบายการแก้ไขปัญหาความยากจน จังหวัดกาฬสินธุ์ จากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

ความคิดเห็นอื่น ๆ ของตัวแสดงที่เกี่ยวข้องต่อการก่อตัวนโยบาย (Policy Formulation)	เป้าหมายหลัก	เป้าหมายรอง
กลุ่มที่อยู่ภายในรัฐบาล	<ul style="list-style-type: none"> นโยบายพรรคการเมืองที่หาเสียงไว้ก่อนเลือกตั้ง สิทธิขั้นพื้นฐานของประชาชนตามรัฐธรรมนูญ 	<ul style="list-style-type: none"> นโยบายเดิมที่ต่อเนื่องจากรัฐบาลเดิม หรือพรรคการเมืองอื่น
กลุ่มที่อยู่ภายนอกรัฐบาล	<ul style="list-style-type: none"> ภาพลักษณ์องค์กร ปัญหาและความต้องการของผู้รับบริการในพื้นที่ 	<ul style="list-style-type: none"> การเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อม เช่น ด้านเศรษฐกิจและการเมือง
กลุ่มหน่วยงานระดับพื้นที่หรือระดับจังหวัด	<ul style="list-style-type: none"> ประเด็นปัญหาของพื้นที่ ประเด็นความต้องการของพื้นที่ ภัยธรรมชาติ การกำหนดนโยบายต่าง ๆ ที่ต้องตอบสนองต่อภารกิจของหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง 	<ul style="list-style-type: none"> การแข่งขันระหว่างหน่วยงานในพื้นที่

ตารางที่ 6 สหสัมพันธ์ระหว่างระดับความคิดเห็นของตัวแสดงที่เกี่ยวข้องต่อการก่อตัวนโยบายการแก้ไขปัญหาความยากจนกับแนวทางการสร้างนวัตกรรมพื้นที่

ตัวแสดงที่เกี่ยวข้องต่อการก่อตัวนโยบาย	สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (r)	P-value	ระดับความสัมพันธ์
กลุ่มที่อยู่ภายในรัฐบาล (X ₁)	.589**	<0.01	ปานกลาง
กลุ่มที่อยู่ภายนอกรัฐบาล (X ₂)	.539**	<0.01	ปานกลาง
กลุ่มหน่วยงานระดับพื้นที่หรือระดับจังหวัด (X ₃)	.591**	<0.01	ปานกลาง
รวมเฉลี่ย	.439**	<0.01	ปานกลาง

จากตารางที่ 6 จะเห็นได้ว่า การก่อตัวนโยบายและการกำหนดนโยบายในภาพรวมมีสหสัมพันธ์ระดับปานกลางทางบวกต่อแนวทางการสร้างนวัตกรรมพื้นที่อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับต่ำกว่า 0.01 ($r=0.439$, $p\text{-value}<0.01$) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า กลุ่มหน่วยงานระดับพื้นที่หรือระดับจังหวัด (X₃) ($r=0.591$, $p\text{-value}<0.01$) กลุ่มที่อยู่ภายในรัฐบาล (X₁) ($r=0.589$, $p\text{-value}<0.01$) และกลุ่มที่อยู่ภายนอกรัฐบาล (X₂)

($r=0.539$, $p\text{-value}<0.01$) มีสหสัมพันธ์ระดับปานกลางทางบวกต่อแนวทางการสร้างนวัตกรรมพื้นที่หรือการขับเคลื่อนรัฐบาลดิจิทัล อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ < 0.01 ตามลำดับ

สรุปและอภิปรายผล

ระดับความคิดเห็นของตัวแสดงที่เกี่ยวข้องต่อการก่อตัวนโยบายการแก้ไขปัญหาความยากจน จังหวัดกาฬสินธุ์ ในภาพรวม อยู่ในระดับเห็นด้วย

ร้อยละ 76.8 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า เห็นด้วยทุกด้าน โดยกลุ่มที่อยู่ภายในรัฐบาลเห็นด้วย ร้อยละ 77.9 เป็นกลุ่มที่มีอิทธิพลต่อการกำหนดนโยบายเนื่องจากเป็นกลุ่มผู้มีอำนาจทั้งในระดับชาติและระดับท้องถิ่น มักจะมีความสัมพันธ์กับพรรคการเมืองในการไปเจรจาต่อรองผลประโยชน์ โดยใช้วิธีการออกนโยบายที่เอื้อประโยชน์กับตนเอง นโยบายสาธารณะจึงเป็นผลของการต่อรองของกลุ่มผลประโยชน์ต่าง ๆ จนในที่สุดจะสะท้อนคุณภาพของการต่อนั้น ซึ่งเป็นการเอื้อประโยชน์ต่อพวกพ้อง (อุดมวิทย์ไพศาล และคณะ, 2562) การใช้แนวทางการตัดสินใจทางนโยบายสาธารณะในลักษณะดังกล่าวจึงถูกมองว่าเป็นปัญหาหลักของสังคมไทยที่มีอิทธิพลมากในการพัฒนาในมิติสังคม เศรษฐกิจ และการเมือง (เคณาภุมิ, 2559) โดยเฉพาะการแก้ไขปัญหาความยากจนที่มีการออกมาตรการด้านนโยบายของภาครัฐอย่างต่อเนื่อง ที่ทำให้สถานการณ์ดีขึ้นบางส่วน แต่ก็ยังไม่สามารถลดช่องว่างระหว่างรายได้สูงสุดกับรายได้ต่ำสุดอย่างมีประสิทธิภาพ (King Prajadhipok's Institute, 2562) ดังนั้น นโยบายสาธารณะจึงเป็นเครื่องมือสนับสนุนให้รัฐบาลมีอำนาจหน้าที่โดยชอบธรรมในการจัดระบบรัฐสวัสดิการสำหรับประชาชนให้เข้าถึงความต้องการและสิ่งจำเป็นที่แท้จริง ซึ่งกลุ่มที่อยู่ภายในรัฐบาล ไม่ว่าจะคณะรัฐบาล หรือเป็นพรรคร่วมรัฐบาลจึงควรใช้เครื่องมือสำคัญนี้ในการผลักดันให้การแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ในพื้นที่ได้รับการแก้ไขอย่างถูกต้องเหมาะสม โดยการเห็นแก่ประโยชน์ที่จะเกิดขึ้นแก่ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ของพวกพ้อง

กลุ่มหน่วยงานระดับพื้นที่ หรือระดับจังหวัด อยู่ในระดับเห็นด้วย ร้อยละ 77.6 ถือได้ว่าเป็นกลุ่มที่มีความใกล้ชิด และเข้าใจบริบทของพื้นที่ได้เป็นอย่างดี การเข้าใจบริบทปัญหาของพื้นที่เป็นแนวทางสำคัญที่จะส่งผลให้การแก้ไขปัญหาประสบ

ผลสำเร็จ โดยมีเจ้าหน้าที่ของรัฐในพื้นที่เป็นคณะทำงานหลัก โดยกำหนดภาระหน้าที่อย่างชัดเจน ร่วมกับคณะทำงานในหมู่บ้านในการวิเคราะห์ กำหนดแผนความช่วยเหลือ และระดมทรัพยากรในการดำเนินโครงการต่าง ๆ โดยใช้ฐานข้อมูลที่สร้างขึ้นโดยรัฐบาลท้องถิ่นแต่ละระดับตามความเหมาะสมของพื้นที่ ซึ่งรัฐบาลทำหน้าที่เพียงกำหนดโครงสร้าง (Top-level design) นอกจากนี้การกำหนดนโยบายสาธารณะต่าง ๆ ต้องคำนึงถึงความแตกต่างทางด้านสังคมของพื้นที่ด้วย โดยต้องมีการศึกษาเกี่ยวกับวิถีชีวิต วัฒนธรรม ประวัติศาสตร์และทรัพยากรธรรมชาติในแต่ละพื้นที่ (เผือกบัวขาว และคณะ, 2560) เพื่อให้สามารถกำหนดนโยบายที่สอดคล้องกับบริบทของพื้นที่อย่างแท้จริง

กลุ่มที่อยู่ภายนอกรัฐบาล อยู่ในระดับเห็นด้วย ร้อยละ 74.6 โดยปัญหาของการกำหนดนโยบายสาธารณะประการหนึ่งคือ การรวมตัวกันของกลุ่มผลประโยชน์ต่าง ๆ ในท้องถิ่น ที่มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับนักการเมืองท้องถิ่น และต่างฝ่ายล้วนต้องการที่จะช่วงชิงและแสวงหาผลประโยชน์ ผ่านการต่อรอง แทรกแซง และกดดันในการตัดสินใจของนักการเมือง ซึ่งมีผลต่อการกำหนดนโยบายสาธารณะที่ไม่สามารถเป็นไปตามเจตนารมณ์ตามความต้องการของประชาชนและไม่สามารถสอดคล้องกับปัญหาของพื้นที่อย่างแท้จริง (บุญยวุฒิบริดา, 2564) ดังนั้น การกำหนดนโยบายสาธารณะผ่านมุมมองทางรัฐศาสตร์กล่าวคือ ฝ่ายการเมืองซึ่งเป็นฝ่ายมีอำนาจในการปกครองและผลสานประโยชน์กับฝ่ายต่าง ๆ กำหนดนโยบายที่สามารถตอบสนองทุกภาคส่วน แล้วนำแนวนโยบายที่ผ่านการศึกษาและวิเคราะห์แล้วมากำหนดเป็นนโยบายสาธารณะ ร่วมกับการกำหนดนโยบายสาธารณะที่ผ่านมุมมองหลักการบริหารจัดการมาบูรณาการร่วมกัน โดยใช้หลักการบริหารบนพื้นฐานหลัก

ธรรมาภิบาล กำหนดเป็นนโยบายสาธารณะที่สามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนและแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ในพื้นที่ (สิงห์มาตร และคณะ, 2565) ร่วมกับการใช้แนวคิดเครือข่ายนโยบาย (Network Governance) ในการจัดการแบบเครือข่ายที่เปิดโอกาสให้เกิดความร่วมมือกันของทุก ๆ ภาคส่วนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมในกระบวนการนโยบายและการส่งมอบบริการสาธารณะ ภายใต้มีทิศทางทางสังคม ที่จะเป็พลังอำนาจในการต่อรองและสร้างความสมานฉันท์ (เหลืองประภัสร์, 2563) มีการแลกเปลี่ยนทรัพยากรระหว่างกัน ความสัมพันธ์

ระหว่างตัวแสดงทางนโยบายต่าง ๆ ที่มีจุดมุ่งหมายร่วมกันในการเกิดผลลัพธ์ทางนโยบายของพื้นที่ (คັນสนีย์วิทย์กุล, 2556)

ข้อเสนอแนะ

1. ควรมีการเพิ่มขอบเขตประชากรการวิจัย โดยศึกษาจากกลุ่มผู้เกี่ยวข้องเพิ่มมากขึ้น
2. ควรดำเนินการเปรียบเทียบกับพื้นที่อื่นที่มีนโยบายระดับจังหวัด หรือนโยบายระดับพื้นที่ เพื่อให้ทราบถึงแนวทางการดำเนินงานอื่น ๆ สำหรับการพัฒนาพื้นที่อื่น ๆ ต่อไป

References

- Chamaram, S. (2559). *Scopes, concepts, and theories of public administration*. Faculty of Law and Political Science, Roi Et Rajabhat University.
- Kalasin Provincial Office. (2564). *Kalasin happiness model*. http://www.kalasin.go.th/happiness/?fbclid=IwAR3ZG_5BV2NbOkunsRb_NrlbX6pryYrHHStllg6Ht51BxzAiid5iUaTS9Gs,
- Kenaphoom, S. (2559). Political decision on the democratic way of life: Concept and forms. *Humanities and Social Sciences*, 33(2), 89-120.
- King Prajadhipok's Institute. (2562). *Transcending the Paleness: Challenges of Thai Society*. King Prajadhipok's Institute.
- Kingdon, J. W., & Stano, E. (1984). *Agendas, alternatives, and public policies*. Little Brown.
- Likert, R. A. (1932). Technique for the measurement of attitude. *Archives Psychological*, 3(1), 42-48.
- Luangprapat, W. (2563). *Cooperation-based governance: A decentralized society dispersion in the public administration system and seeking a new model for driving the mission of the state*. King Prajadhipok's Institute.
- Mankong, C. (2564). Dimensions of poverty and root causes of inequality with sustainability in development. *Economic and Public Policy Journal*, 12(24), 18-48.
- Marsh, D., & Smith, M. (2000). Understanding policy networks: Towards a dialectical approach. *Political Studies*, 48, 4-21.
- Office of the National Economics and Social Development Council. (2564). *Thailand multidimensional poverty report 2021*.

- https://www.nesdc.go.th/ewt_dl_link.php?nid=13043, September 6, 2020.
- Phueakbuakhao, W., Tuwanuti, P., & Bhowbhadee, C. (2560). Policy formulation for enhancing trade along Thailand – Myanmar border of Prachuap Khiri Khan province. *Veridian E-Journal, Silpakorn University*, 10(3), 68-85.
- Punyawutpreeda, P. (2564). The policy making of Thai political parties according to the constitution B.E.2560. *Journal of MCU Social Development*, 6(3), 264-276.
- Rhodes, R. A. W. (2007). Understanding governance: Ten years on. *Organization Studies*. 28(08), 1243–1264.
- Sansaneewittayakul, I. (2556). The analysis of social enterprise policy by using policy network. *Journal of Modern Management Science*, 11(2), 39-57.
- Singmart, S., Wangphon, P., & Meemana, P. (2565). Guidelines to public policy making Integrated. *Journal of Graduate School Review*, 7(1), 73-82.
- Udomwittayapaisarn, S., Tossamas, P., & Phosing, P. (2562). Decision theory in public policy formulation. *Journal of Graduate School*, 16(72), 1-9.
- United Nations Development Programme. (2022). *Global multidimensional poverty index (MPI) 2022*. <https://hdr.undp.org/content/2022-global-multidimensional-poverty-index-mpi#/indicies/MPI>.